

Datum

2007-05-29

Vår referens

Erik Stenbäck
08-686 1887

Styrelsen

Yttrande över motion 2007:15 av Lars Dahlberg m fl om höjd trafiksäkerhet

Bakgrund

Stockholms läns landsting har remitterat en motion där Socialdemokraterna föreslår att styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik ges i uppdrag att ta fram en plan med tydliga mål och tidsangivelser för höjd trafiksäkerhet i SLs busstrafik vad avser hastighetsbegränsning, säkerhetsbältesanvändande samt ståendeförbud. Motionen bifogas.

SLs synpunkter

Hastighetsbegränsning

SL har idag målet att inga hastighetsöverträdelser skall ske i busstrafiken. Trots omfattande åtgärder för att eliminera hastighetsöverträdelser sker det fortfarande, om än i mindre omfattning än i övrig vägtrafik. Problematiken är till stor del en följd av att synen på hastighetsöverträdelser i samhället fortfarande influeras av en kultur som förringar fortkörning.

SL har under en fyramånaders period (feb-maj 2007) provat ett ISA-system i busstrafiken Nacka/Värmdö. Kort innebär ISA (Intelligent Speed Adaption) eller intelligent hastighetsanpassning, att föraren har kontinuerlig information om vilken hastighetsbegränsning som gäller på den väg fordonet kör. Går det fortare än vad hastighetsbegränsningen tillåter, informeras föraren av ISA-systemet. ISA-systemet kan också utvecklas till att logga alla hastighetsöverträdelser som fordonet gör.

Erfarenheterna från försöket är goda när det gäller systemets tekniska tillförlitlighet, men fortfarande saknas tillförlitliga elektroniska kartfiler, som innehåller den information systemet behöver för att kunna informera föraren om gällande hastighetsbegränsningar. De elektroniska kartfilerna finns i dag tillgängliga från NV-DB (Nationella Väg Data Basen), men behöver kvalitetssäkras för att ISA-systemet skall kunna få den tillförlitlighet som krävs. Det är ett arbete som pågår, men det är mycket omfattande och det kommer att ta tid.

SL vill utveckla ISA-systemet ytterligare och verka för att få fram tillförlitliga datafiler för att på sikt kunna ge föraren ett stöd för att anpassa hastigheten, samt en möjlighet att följa upp trafikutövarna när det gäller deras åtaganden att inte ha några hastighetsöverträdelser i SL-trafiken.

Uppskattad kostnad för att inom en 5 års period utveckla ISA-systemet och förse alla bussar med ett ISA-system som även kan logga fortkörningar, är ca 5 miljoner kronor. Till det kommer kostnader för programlicenser (ca tusen kr per buss) samt kostnader för att kontinuerligt uppdatera hastighetsdata samt service underhåll av hårdvaran (några hundratals kronor per buss och år).

Säkerhetsbälten och stående resenärer (Bilbälten)

SL har i de senaste trafikupphandlingarna krävt att nya bussar som inte används i innerstadstrafik skall vara förberedda för bältesmontering. Att de bussarna inte försetts med bälten har i huvudsak två orsaker. Fram till årsskiftet har det varit oklart vilket ansvar föraren har haft för att kontrollera att resenärer - särskilt barn under 15 år - använder bälte. Den nya lag som kom vi årsskiftet innebär att om det tydligt framgår i bussen - via skyltar, högtalarutrop, text på informationsskylt eller motsvarande - att resenärer skall använda bälten, är förarens ansvar uppfyllt även när det gäller barn under 15 år. Den andra orsaken är att det innebär en "logisk kullerbytta" att kräva att resenärer skall använda bälten samtidigt som vi tillåter stående resenärer även när bussen, till exempel, kör på motorväg.

Att införa bälten i alla bussar (exklusive innerstadsbussar) är därför - som SL bedömer - starkt kopplat till att kunna planera turtätheten med den förutsättningen att resenärerna skall kunna erbjudas sittplatser, om bussen kör på vägar som tillåter högre hastighet än 70 km/h. Undantag bör göras om vägsträckan kort.

Den kostnad som det innebär att även då bussen går korta sträckor på motor- eller "90-väg" planera för att alla skall sitta står - enligt SLs bedömning - inte i rimlig proportion till den säkerhetsvinst som erhålls.

Att begränsa bussarnas hastighet till 70 km/h även på vägar som tillåter högre hastighet innebär en säkerhetsrisk för andra trafikanter (omkörningsolyckor etc.) och en minskad service till våra resenärer

Det krav som ställs på karosshållfasthet och stolsinfästningar innebär att det i huvudsak, endast är de bussar som levereras nya eller har levererats förberedda för bälten, som bör utrustas med bälten. Eventuellt finns ytterligare några äldre bussar som med rimliga kostnader kan förse med bälten.

SL ser det som angeläget att ta fram mål och handlingsplaner för att på sikt införa säkerhetsbälten i alla bussar som inte kör i ren innerstadstrafik, men då med en ökad turtäthet som innebär att antalet stående i hastigheter över 70 km/h starkt begränsas. Detta stämmer även överens med SLs gemensamma planeringsförutsättningar inför verksamhetsåret 2008.

Uppskattad kostnad för att förse nya bussar - eller bussar som är förberedda - med säkerhetsbälten är ca 15000 kronor per buss plus ökade underhållskostnader på grund av slitage och vandalisering av säkerhetsbältena.

Uppskattad kostnad för den utökning av turtätheten som behöver göras för att i princip erbjuda alla resenärer sittplatser då bussen kör fortare än 70 km/h har i den senaste utredningen hamnat i storleksordningen 23-27 miljoner kr per år (prisnivå 2004). Kostnaden är dock mycket beroende på vilken trafikeringsprincip som används. I nämnda utredning var principen att istället för att utöka turtätheten på samtliga linjer som har stående, sänka hastigheten till 70 km/h på vissa turer med stående resenärer. Kostnaden är förmodligen större än den redovisade om man enbart gör utökningar av turtätheten. Det är värt att notera att en ökning av turtätheten i vissa fall kan innebära stora engångskostnader då befintliga bussterminaler och bussdepåer måste byggas ut eller kompletteras.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta

att som svar på motionen överlämna verkställande direktörens förslag till yttrande.

Ingemar Ziegler
Verkställande direktör

Johan Hedenfalk
Säkerhetschef

Bilaga

Motion 2007:15 om höjd trafiksäkerhet